

Л 2006

6514к

ӘЛДИБЕКҰЛЫ



КЕЛІН







Шаймерген ӘЛДИБЕКҰЛЫ

# КЕЛІН

*Повестер мен әңгімелер*

“Елорда”  
Астана – 2005

ББК84 Қаз 7-44

Ә 50 /

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ, АҚПАРАТ ЖӘНЕ  
СПОРТ МИНИСТРЛІГІНІҢ БАҒДАРЛАМАСЫ БОЙЫНША ШЫҒАРЫЛДЫ

**Әлдибекұлы Ш.**

Ә 50 Келін. *(Повестер мен әңгімелер)*

— Астана: Елорда, 2005. — 132 бет.

ISBN 9965-06-421-0

Белгілі ақын, Жамбылдың 150 жылдығына орай өткен республикалық ақындар мүшәйрасының жүлдегері Шаймерген Әлдибекұлы ара-тұра прозаға да қалам тартады. “Келін” атты бұл кітабына оның әр жылдары жазған повестері мен әңгімелері топтастырылған.

Шығармаларының тілі шұрайлы, жеңіл оқылады.

Ә  $\frac{4702250201-364}{450(05)-05}$

ББК84 Қаз 7-44

ISBN 9965-06-421-0

© Әлдибекұлы Ш., 2005

© “Елорда”, 2005



## КЕЛІН

(Повесть)

Гүлғайша онжылдық мектепті орташа бітірді. Енді жоғарғы оқу орнына баруы керек. Бірақ жүрек күрғыр дауаламайды. Өзі де сан рет көріп, естіп жүр. Жақсы бітіргендер құлап қайтып жатқанда, Гүлғайша түсе алады дейсің бе? Кейінгі кезде көп ойлап мазасы кетіп жүр. Әкесі Тоқтарбай да, шешесі Күлжан да қызының адам болуын тілейді, әрине мақсаттары біреу. Қалайда Гүлғайшаны оқуға түсіру. Тамыр-таныстарын іздестіріп, осы жөнінде әңгіме қозғайды. Тұңғыш қыздарының жолына дүниені рәсуә қылуға әзір. Ойындағы орындалса кішігірім той да жасап бермек ниеттері бар.

Қалаға әне жүрем, міне жүрем деп жүргенде үйіне нағашысы келс қалды. Тоқтарбай қызы жайлы әңгімені тағы да алдыға тартты. Нағашысы оған Алматыда бір институтте істейтін туысының баласының есімін атап, оның әдрісін жазып берді.

Тоқтарбай семіз бір тоқтысын сойып, жолға жиналды.

– Қолмен сойылған малдың дәмді еті қалада бар деймісің, жаңа танысым жақсы қарсы алса, көңілдегіміз де орындалып қалар, – деп ол ішкі төс қалтасынан блокнотын суырды. Ондағы “Лабасы көшесі, 83 үй, Өмірсейітов Әнуар” деп жазылған сөзге тағы бір рет көз жүгіртті.

Тоқтарбайға қала әбден таныс. Ол мұнда бухгалтерлік техникумды бітірген. Сондағы бозбалалық өмірдің үш-төрт жылы текке өтпепті. Осында Күлжанмен танысып, келешегі жайлы сырласқан. Күлжан онда дәрігерлік училищеде оқитын. Екеуі оқуын бітірген соң Тоқтарбайдың ауылы Қайнарға тартып кеткен. Енді, міне, Тоқтарбай өз қызын оқуға алып келіп тұр. Уақыт неткен тез еді, ол кездегі өмір кеше ғана болғандай еді-ау, – деді Тоқтарбай қаланың жыл өткен сайын жасара түскен келбетіне ұзақ қарап. Әр келген сайын бой түзеген жаңа үйлерді көреді. Гүлғайша да өз ойымен өзі болып, бұрын көрмеген қалаға тамашалай қарап қапты.

– Міне, Гүлім, Алматы деген үлкен қала осы болады. Анау трамвайдың жолы, – деді Тоқтарбай қарсы алда-

рында көлденең түсіп жатқан қос рельсті иегімен нұсқап. Манадан бері кұжынаған адамды көріп танданған Гүлғайша:

– Аға, халқы көп екен ғой, – деді.

– Бұл қайта аз. Халықтың көпшілігі орталық көшелерде.

Әнуардың үйі базарға жақын болып шықты.

Есіктің алдында ашандау келген, бойы ортадан сәл жоғары, ақ кұба келіншек ұшырасты. Олар сәлемдескеннен соң, Тоқтарбай: “Әнуар осында тұра ма?” – деді.

– Осында тұрады, жүрініздер, – деп Әсем оларды үйге қарай бастады. Әнуар да қызметтен келген беті екен.

– Иә, шырағым, аты-жөнінді әлгі туысың арқылы біліп, іздесп келген жайым бар. Мен де алысың емеспін. Атым – Тоқтарбай, мынау – қызым. – Ол жанында отырған Гүлғайшаға қарап қойды. – Оқуға алып келдім деп таныстырып шықты.

Әнуар мен Әсем ашық жандар екен. Ауыл-аймақтың амандығын біліп, туыстарының қалай тұрып жатқандығын сұрап жатыр.

– Таныстық деген жақсы ғой, Тоқа. Үйіміз осы, әйтеуір жоқтан жоғары. Бір-екі жылда үкімет үй беріп қала ма деп үміттеніп отырмыз, – деді Әнуар аласа төбелі, шағын терезелі кішкене үйдің ішіне Тоқтарбайдың көңілін аударып.

– Енді баспана деген тәуір ғой. Осыған қанша төлейсіңдер?

– Отыз сом.

– Қалай қымбат. Мұндағы көп бөлмелі үйі барлар жұмыс істемей, үйін пәтерге беріп-ақ күнелтеді десеңші.

– Иә, солай.

Тоқтарбай үй иелерінің жатырқамай, кұшақ жая қарсы алғанына сүйсініп, разы болды, Гүлғайша да қысылмай, өзін еркін ұстады. “Өздері қандай кішіпейіл адамдар еді. Жандары қалмай, кұрақ ұшып жүр ғой. Қала халқы қонағын сал-қын қабылдайды. Тіпті кейбірі “танымай” кстеді деген сөздерді жиі естуші ем. Ол сөз бекер екен”. Тоқтарбайдың үй иелері туралы ойлап отырған ойын Әнуардың:

– Гүлғайша, қай оқуға түскелі келдің? – деген сөзі бөлді.

– Ә!

– Қайсысына болсын, түссе болды ғой, – деді Тоқтарбай.

– Жоқ, Тоқа, олай ойлауға болмайды, Гүлғайшаның өзі қалаған, ұнатқан мамандықсыз болмайды. Кейін “Қап! Ана оқуға неге түспедім екен” деп өкініште қалуы мүмкін.

– Рас, аға, өзінен сұрайықшы, – деді Әсем.



Гүлғайша енді әңгіменің түйіні өзіне келіп тірелгенде, не айтарын білмей, қызарып кетті. “Мұғалім, дәрігер, экономист, юрист, журналист... Бәрі де жақсы-ау. Маған салса осылардың қайсысына болса да түссем арманым болмас еді”, – деп ойлады Гүлғайша.

Жас қыздың ойын түсінгендей, сөзге Әнуар араласты.

– Жыл сайын конкурс. Құжат тапсыратындардың көптігінде шек жоқ. Абитуриснттердің көпшілігі оқу таңдамайтын болды. Қай жерде конкурс аз, сол жерге барып бағын сынайды. Ал мектепті күшті бітіргендер ұнатқан мамандыққа қол артады. Мақсатына жетеді. Мектеп бітіргендердің бәрі солар сияқты оқуда “төрт аяғынан тең басқан жорға” емес қой деді.

– Дұрыс айтасың, Әнуар. Оқудың бәрі жақсы. Гүлғайша соның біреуіне түсіп кетсе жарар еді...

Әсем халық шаруашылығы институтының кешкі бөлімінде оқиды екен. Ол Гүлғайшаға күндіз жұмыс істеп, осы институттың кешкі бөліміне түсуге тілек қосты. Бұған түсу – күндізгі бөлімге қарағанда жеңілдеу. Оның үстіне онда бір таныстары бар-тын. Келіншегінің бұл ойын Әнуар да қоштай кетті.

Тоқтарбайдың көзінде қуаныш оты үшқындайды. “Қай бөлімге тапсырса да институтқа түссе болды ғой. Жақсы оқып кетсе, күндізгісіне ауыстыруға болады. Бәрінен де Гүлғайша түседі, түсіреміз деген жоқ па? Өздеріне сенгендіктен айтады да”, – деп ойлады Тоқтарбай.

\* \* \*

– Қазір бір орынға скіден келеді екен. Әлі бірталай уақыт бар, үш-төртеуге жететін шығар. Күндізгі бөлімдерде бұдан әлдеқайда көп, – деді Әсем Гүлғайшаның құжатын тапсырысып келген соң.

Өзінің туған сіңілісіндей көріп, жаны қалмай жүгіріп жүрген Әсемге Тоқтарбай қатты риза болды.

– Келгенімізге екі-үш күн болыпты. Бас қосып, қала да аралай алмадық. Бүгін күн жексенбі екен. Біраз жүріп, қала аралап қайтсақ қайтеді? – деді Тоқтарбай шай үстінде. Бұған Әнуар да, Әсем де қарсы еместігін аңғартты.

– Алдымен Гүлғайшаға музей мен зоопаркты көрсетейік, – деді Әсем.

Олар таксимен тура паркке тартты.

– Түү... Мына күннің қайнауын-ай! Бір жерден салқындап алсақ қайтеді. – Тоқтарбай Әнуарға қарады.

– Музейге барып шыққан соң болмаса, Тоқа. Өзіңіз әбден терге малшыныпсыз-ау. Жаңа жеңілірек киінбей. Костюмінізді тастаңыз дегенде көнбеп едіңіз...

Гүлғайшаға қала, тіпті керемет боп көрінді. Көп қабатты үйлерге қызықтай қарайды. Әсем болса оған қаланы жайымен таныстырып келеді. Алғаш Гүлғайша жан-жағына алаңдай берген соң, Әсем: “Байқап жүрмесең машинаның астына түсіп қаласың. Оның бетін ары қылсын. Әйтсе де, мұндай жағдайлар кездесіп те жүр. Тек көшенің қиылысқан жерімен өт. Сонда да анау, оны светофор дейді” – деп Әсем оны иегімен нұсқап көрсетті. – Көк светі жанғанда ғана өтуге болады. “Сақтықта қорлық жоқ” деген. Әрқашан да абай бол”.

Гүлғайша бұл сөздерді көкейіне түйіп алдым дегендей, бас изеп қояды. Айналасына бұрынғыдай сұқтанып қарамауға тырысады.

– Әнуар, бір жерден тамақтанып алайық, – деді Тоқтарбай. – Манадан бері шаршадық та ғой. – Олар үнсіз күптады.

Жастар музыка әуенінің ырғағымен жиі-жиі ортаға шығып, жұп-жұбымен билеп жүр. Қыздардың аяғында шпилка, үстінде қысқа көйлек. Мұнысы бір түрлі жарастықты көрінетін сияқты. Маналы бері бұларға қызыға қарап отырған Гүлғайша: “Шіркін, мен де осылардай болсам”, – деп тәтті қиялдың тереңіне сүңгіп кеткендей болып еді. Тоқтарбай да олардың киім киісіне риза.

“Гүлғайшаға қалаға киюге ыңғайлы киімдер алып берейін”, деп ойлады ол.

– Сен би білесің бе, – деді Әсем, Гүлғайшаның биден көз алмай отырғанын аңғарып.

– Білмеймін, әпке.

– Окасы жоқ, оқуға түскен соң үйренесің.

Даяшы үстелге тамақ әкелді. Ішіп-жей отырып, Тоқтарбай қызы жайлы әңгімені қайта қозғады.

– Қызымды өздеріңе тапсырдым, – деді ол біреу естіп қалған жоқ па екен дегендей айналасына сақтықпен қарап қойып. – Маған мұнда бекерден-бекер жата бергенде не шығады дейсіңдер. Жұмысымнан қалмайын.

– Қолдан келгенді аянбаймыз, Тоқа. Институтқа қалтаға сеніп те келетін болды ғой. Ал ондайлардың жолы

болып та жүр. Бәлкім, біздің де жолымыз болып қалар, – деді Әнуар Гүлғайшаға қарап қойып.

Осы сәт қыздың жанары мына таныс ағасының жанарына соқтығысып, ақшыл жүзі қызғылтым реңге боялды. Мұны осы екеуінен басқа ешкім аңғарған жоқ.

– Рақмет, Әнуар. Сендердің бұл жақсылықтарыңды бұл дүниеде ұмытпаспын, – деді Тоқтарбай ризалық көңілмен.

Гүлғайша жүрегінде қуаныштан туындаған сезім сәулелері өн бойын шарпып өтті.

Музыка дамылсыз ойнауда. Бәрі де соның сиқыр әуеніне елтіп, көңілдері көтеріңкі отыр. Біраздан соң Әнуар мен Әсем екеуі бір-екі рет билеп келді.

– Қаланың осысы жақсы-ау.

Тоқтарбайдың мейрамхана туралы айтып отырғанын Әнуар бірден түсінді.

– Әлі-ақ қала мен ауылдарды айыра алмай отырармыз.

Оған қанатын кең жайып келе жатқан сіздің ауылыңызды алсақ та көз жетеді. Айтпақшы, асхана салынып жатыр еді, бітті ме? – деді Әнуар.

– Біткен. Бір жырғап қалдық. Сырасы тегі үзілмейді.

– Ендеше, мейрамхананың ауылы да алыс емес сен.

– Рас-ау, оны да көрестін күн жақын болар.

Олар салқын сыраны сораптай тартып, дәмді тамақтарды асықпай ішіп отыр. Гүлғайшаға арнап лимонад алдырған. Ал Әсем де, басқасы да сыра ішеді. Аз да емес, әр адамға екі бөтелкеден келеді. “Бұл арақ болса, неге аз-аздан ішпейді. Маған неге бермейді?”. Гүлғайша айналасына ұрлана көз тастап еді, бәрінің алдында сыралар самсап тұр екен. “Әнебір екі жігіт он шақты бөтелкесін босатып тастапты. Қайтіп ішті екен, қарындарына қалай сыяды?”. Гүлғайшаға бәрі таң.

\* \* \*

Гүлғайша сабағын пысықтап, бос уақыттарында жақсы таныс болып кеткен аға, әпкесімен кино, театрға барады. Алғаш ашылып сөйлеспейтін ауыл қызына олар өз әкешесіндей болып кетті. Әңгіме қозғай қалса Гүлғайша балапан қанат ойларын іркіп қалмайды. Әнуардың танысы Нұрсапа оның үйінде бір-екі рет қонақ болғаннан кейін: “Жақсылап даярлана бер, көмек керек болса аянбаспын,” – деген еді. Сол сәтте жас қыз қызарып төмен қараса да, бір сүйеніші осы ағайы екендігіне көзі жеткендей болып, оны бір түрлі жақсы көріп кеткен.

Гүлғайша кешелі бері қосымша сабаққа барып жүр. Бүгінгі математика пәнін Нұрсапа ағайы жүргізді. Сабақта ол өзі қатарлы құрбысы Күлпәшпен танысты. Бұл жана танысының мектеп бітіргеніне бір жыл болыпты. Оқуға өткен жылы жағдайы болмай келе алмаған. Ауылда кітапханашы боп істепті. Орта бойлы, толықтау келген әдемі қыз. Гүлғайша оны анда-мұнда үйге де ертіп келіп тұрды.

Күлпәш өзіне қойылған сұрақтарға іркілмей жауап берер болса, бұл Гүлғайшаға өң мен түстей көрінеді. Онысын бст пішінінен де аңғартып өтсді. – Негізіне түсінбеген соң, қанша оқығанмен басың алмайды екен, сабақтың өзі бір-біріне жалғас дүние ғой. Әу баста тәп-тәуір оқып жүріп, сырқаттанып оқудан бір айдай қол үзіп қалып, қатарға қосыла алмай-ақ қойдым, – дейді ол ағынан жарылып.

Емтихан басталатын кез жақындаған сайын екі құрбы қатты тынышсыздана бастады. Әсіресе, Күлпәш қолынан кітап тастамай, түннің бір уағына шейін оқиды. Мүлт кетем бе деген оймен, түсінбеген беттерді қайта қараудан жалыққан емес.

Міне, бүгін алғашқы сынаққа түсетін күн. Институт алды қара-құрым ел. Оның ішінде егделері де, тіпті орта жастан асқандары да кездеседі. Кейбіреуі “емтихан алатын кім?” – деп сұраса, енді бірсулері бәйгеге қосатын ұл-қыздарын жетектеп сол топтың ішінде жүр.

“Әй, осы жең ұшынан жалғасқандар қашан құрыр екен?! Мұндайда білім де жөнді сараланбайды. Маңдай терінді төгіп жүріп еткен еңбегің еш болады-ау”, – деп Күлпәш мұнайып, ойға шомып тұрғанда жанына Гүлғайша келді. Анадай жерде Әнуар тұр екен.

– Ағаң саған жанкүйер болып келді ме? – деді Күлпәш.

– Иә, тапсырып кетсек жақсы болар еді-ау...

– Күлпәш, әзірлік қалай? – деді Әнуар бұларға жақындап.

– Әзірлік жаман емес сияқты. Кім біледі, ағай, – деді Күлпәш одан көмек тілегендей.

– Қорықпа, Күлпәш, дайындығың жақсы болса, алмайтын қамалың болмайды, оқуға да оңай түссесің, – деді Әнуар оның жігерін қайрай түсіп.

Бұл сөз Күлпәш көңілін орнықтыра түскендей болды.

Емтихан тапсырып, бағын сынамақшы болып тұрған бір топ жас кабинет алдында кезек күтіп тұр. Біраздан кейін іштен бір абитуриент шықты.

Жүзі бал-бұл жанып, қуанышы қойнына сыймай келе жатқаны анық байқалады. Оны қоршай қалған ұл-қыздар: “Қанша алдың, қандай сұрақтар келді, мұғалім қатал емес пе скен?” деген сыңайлы сұрақтарды оған түс-түстан жаудырып-ақ жатыр.

– Бес, бес! – дейді ол қуанышты жүзбен. – Сұрақтары да оңай.

Әне, тағы бірі ілби басып шықты. Жүзін мұң көлеңкесі торлаған. Оған әлгіндегідей сұрақты ешкім қойған жоқ. “Кұлап” қалғандығын іштей сезгендей. Ол анадай жерге барып, көз жасын сүртіп тұр. Одан соң тағы біреуі шығып еді, ол қанағаттанарлық баға алыпты. Бұдан әрі тапсырғанмен пайдасыз скенін, бәрібір түссе алмайтынын сезгендей ол сылбыр басып барады. Енді сынақ тапсыру үшін кіруге кезекте тұрғандар, “қазір тапсырмаймын” дегендей бытырай бастады.

– Екі адам кірсін! – деді шашын кескен сары келіншек есіктен басын шығарып.

Бірақ кіруге ешкімнің батылы жетпеді ме, ұл-қыздар тым-тырыс қалды. Осы кезде артта тұрған Күлпәш ілгері ұмтылды. Жүдеу киінген бұл қызға, басқалары таңырқай қарасты. Арада көп уақыт өте қойған жоқ, әлгінде ғана ішке кірген бұл қыз сыртқа күліп шыққанда, оның “өте жақсы” баға алғанына ешкімнің де күмәні болмаған еді. Алдынан жүгіріп шыққан Гүлғайша құрбысы оны құшақтай алып, бетінен сүйіп жатыр.

– Сенің де жақсы тапсыруыңмен, – дейді Күлпәш қара көзі күлімдеп.

Әйтеуір бақтары жанып, қос құрбы институт табалдырығын аттады. “Біз неткен бақытты едік!” – дейді скеуі өмірге ризашылықтарын жүздерінен аңғартып. Шындығында, олар осы сәт бақыт құшағында тербеліп бара жатқандай көрініп еді.

\* \* \*

– Әпке, – деді бір күндері Гүлғайша Әсемге, – біз бір үй тауып едік. Мына Күлпәш скеуміз тұрсақ деп...

– Осы үйде тұра берсең болмайтын ба еді?

Әсем ренжігендей қалып білдірді де, Гүлғайшаның қысылып тұрғанын байқап қап, оны іш тарта сөйледі.

– Жарайды, ағаңа да айтайын. Ұмытып кетпей, үйге келіп тұрындар.

– Әпке, көрсеткен жақсылықтарыңызды қалай ұмытай-  
ын, аға скеуіңізге өле-өлгенше қарыздармын, рақмет сіз-  
дерге, аға менің кеткеніме ренжімесін, сәлем айтарсыз, –  
деді Гүлғайша үйден шығып бара жатып.

\* \* \*

Студенттік өмір де басталды. Гүлғайша тек кеште ғана институт партасына отырып қайтқаны болмаса көбіне-көп қолы бос. Ал Күлпәш болса – уақытқа зәру. Қолы қалт етіп босай қалса сабағына дайындалады. Күндіз жұмыс істейді. Сол өздері оқитын институтта киім ілуші. Өз күндерін әрең көріп отырған ата-анасына ауыртпалық салғысы келмейді. Бір рет үй іші біраз ақша салған екен, әкесіне былай деп хат жазды: “Маған ақша салып әуре болмаңыздар, мен студент деген атым болмаса күндіз жұмыс істеймін”.

Қайтсін, жастайынан өмір тауқыметін көріп өсті. Әкесі Отан соғысының мүгедегі, кеңсенің күзетшісі. Шешесі аурушаң. Өзімен тете жалғыз сіңлісі оқушы.

– Үш күннен соң алғашқы ақшамды алам, соған бір жемпір алып кимесем, үстіме ілетінім қалмады, – деп Күлпәш тозыңқыраған көк жемпірін шешіп, халатын киді.

Жылтырағаны жалғыз сол болған соң біраз уақытқа дейін күтіп кигені де жөн ғой. Гүлғайша оны қатты аяп кетті.

“Менің үйде киетін жемпірімнен жаманды ол сабаққа, жұмысқа киіп барады. Менде артық бір-екі жемпір, көйлектер бар. Соны Күлпәшқа берейін”, – деп ойлады.

– Күлпәш, менің мына жемпірім мен көйлегімді саған сыйласам ба деп тұрмын, – деді Гүлғайша.

– Жок, рақмет, алмаймын!

Күлпәш ыңғайсызданып қалды.

– Екеуміз апалы-сіңлілердей болып кеттік емес пе? Бір-біріміздікің кигенде тұрған не бар, – деді Гүлғайша. Өзі де бекер айттым ба дегендей қысылып кетті. – Бәрібір бұл жемпірлер менде киілмей босқа жатыр еді...

– Рақмет, Гүлғайша, – деп Күлпәш риза болған көңілмен келіп құрбысының бетінен сүйді.

\* \* \*

Гүлғайша әкесін “аға” дейді. Тұңғыштары болған соң Гүлғайша кемпірге табиғы. Ол кісінің көзінше Күлжан да, Токтарбай да Гүлғайшаны балам деп еміреніп, бетінен сүйген емес. Бертін келе қыздың сәби жүрегі әке-

шешесінің кім екенін сезіп-біле бастады. Бірақ тіс жарып, ешкімге ештеңе деген жоқ. Ол жастайынан не киім, не ішем демей, еркін өсті. Енді, міне, студенттік өмірдің ризығын бірге татып, Күлпәш екеуі тату құрбылар болып тұрып жатқаны мынау. Бос уақыттарында екеуі сабақтарын пысықтайды, ойын-сауыққа бірге барады.

Бір күні бірге оқитын құрбыларының үйлену тойы болып, екеуі сол тойдың құрметті қонағы ретінде шақырылды. Той көңілді өтіп жатты, студенттер билеп жүрген-ді. Бір уақытта Гүлғайшаны өзі бұрын көрмеген бір қара торы, арықтау келген ұзын бойлы жігіт биге шақырды. Гүлғайша сол жігітпен бірнеше мәрте билеп, ақыры бұл кеш екеуінің танысып-білісуімен естерінде қалды.

– Байқа, Гүлғайша, ұнатып қалған екенсің, “сырын білмеген аттың сыртынан жүрме” дегендейін ол жігіт сені жер соқтырып кетіп жүрмесін. Институт бітіргелі отырған адамның қызы жоқ дегенге кім сенеді, – деді Күлпәш үйге келген соң.

– Маған ол жігіт бар сырын ашып салды, – деді Гүлғайша. – Өзі жуас сияқты. Сондай мінезімен кімге сөз айта қойды дейсің? Сабақ-сабақ деп жүріп уақытты текке өткізіп алыппын. Өмір өзі-ақ тауып береді деп ойлаушы ем. Сен шығарсың сол өмір кездестірген адамым деп тұр. Жүрек алдамайды демейтін бе еді? Мен оған қалтқысыз сендім.

Қысқы сессия да жақындап қалды. Семинар, коллоквиум дегендер көбейді. Гүлғайшаның сабағы ауырлай түсті. Қапша оқнын десе де басына қонар болмады. Енді не істеуі керек? Мұндайда ол кітаптарын лақтырып тастап, Күлпәштің жұмыстан келуін күтеді. Ол келсе бір жадырап қалады. Сабаққа да зауқы соғып, қолына қайта кітап алады. Екеуі сабаққа дайындалып, түсінбегендерін Күлпәштан сұрап отырады. Кенет есік қағылды. “Бұл кім болды екен?” – деп ойлап үлгергенше үйге Ерік кіріп келді. Күлпәш пен Гүлғайша оны жылышырай танытып, жақсы қарсы алды. Дастарқан басында біраз әңгіме-дүкен құрғаннан кейін Ерік билет әкелгенін айтып, екеуін киноға ертіп кетті. Міне, жаңа таныс бұл жігіт бұдан былай үйге келуін жиілетіп, туыстарындай болып кетіп еді. Ол келген сайын қыздарды бір жерлерге шақыра келеді. Бірде Күлпәш: “Екеуің барындар, менің жұмысым бар еді” – деп сылтауратып үйде жалғыз қалып жүрді. Мұндайда ол сабағын

пысықтайды. Кейде жападан-жалғыз отырып алып, Гүлғайшаны кінәлайтыны бар. “Қыдырудың да орыны бар емес пе? Онан да сабағын оқыса, оған пайдалы болмас па еді”. Әйтсе де, Күлпәш Гүлғайшаның көңілін жыққан емес. Бетіне де айтып салып жүрді. Ондайда Гүлғайша өкпелеп қалғанымен, артынан күлісіп отырғаны. Күлпәшқа оның кек сақтамайтыны ұнайды.

Соңғы кезде Күлпәш құрбысының жағдайын көбірек ойлайтын болып жүр. Сабақ үлгерімі көңілдегідей болмай, оқудан шығып қалмаса екен дейді де. Өзіне оның кейбір қылығы да ұнамай барады. Ең жақын құрбысы санағандықтан, бірден-бір жанашыры да өзім деп түсінеді. Ендеше ол жанын жегідей жеген шырғалаңнан шығудың амалын қалай таппақ? Жақын күннен бері Гүлғайша жігіті – Ерікті көбіне өзі іздеп баратынды шығарды. Өстіп жүріп бір смтиханнан сүрінді.

Күлпәштың Гүлғайшаға жаны қатты-ақ ашиды. Қолдан келер іс емес. Деканнан қайта тапсыруға рұқсат алған сәт, тағы “кұлап” шығыпты. Салы суға кетіп жүргені. Ешкімге сездірме дейді. Бар сырым ашылған соң ел-жұртқа не деп қараймын дейді-ау. Жасырғанмен бәрібір ашылмай ма? Ой тұйығына тірелгенде, Әнуарға айтсам ба деп те еді...

\* \* \*

Ерік пен Гүлғайша саябақты біраз қызықтап, мейрамханаға кірді.

– Гүлғайша, шөлдегенде шөліңді басатын сусынның төресі – сыра болады. Содан ішсек қайтеді, – деді Ерік.

– Жарайды, болсын.

Гүлғайша қалаға алғаш келіп әкелерімен бірге отырып тамақтанғанын есіне алды. Онда сыра ішуге рұқсат етпеп еді. Енді көрмекке бекінді.

– Екеуін тауыса аласың ба? – Ерік қуақылана жымыңдады.

– Қайдам, іше көрейік те.

Әзіл-қалжың дәмді жасалған тамақпен бірге шым-шымдап бойға тарап жатты.

Ұрттап көрген Гүлғайша:

– Мынауыңның дәмі қандай еді, – деп толы бокалды дастарқан шетіне ысыра берді.

– Алғаш солай көрінеді, дәмін алған соң үйреніп кетесің, – деді Ерік оның алдына бокалды жылжытып қойып



жатып. Гүлғайша жігітті сыйлағанынан ба, әлде ұялғанынан ба, сыраны сораптап ішіп отыр. Расында да жағып қалғандай. Бокал кішкене орталанса Ерік үстемелетіп құяды.

– Гүлғайша, адамның күні – адаммен деген. Тағдыр тоғысы деген қандай жақсы, ө! Қосыласың ба, осы сөзіме? Гүлғайша бас изеді. –Ендеше, біз де тоғыстырайық тағдырды. Жаман тұрмаспыз.

– Несін қайталай берсең, көрерміз дедім ғой, – деді. Гүлғайшаның ақшыл жүзі нарттанайын депті. Ерікке жанарын салып қарап, “менің болашақ күйеуім сенсің” дегендей езу тартты.

Олар шыққанда сыртта айлы түн екен. Салқын самал өн-бойды қытықтап жатыр. Көкірек кере дем алған сайын жан дүниенді сергітіп жіберетіндей. Ерік қызды қолтықтап алған. Ұялшақтықты серпіп тастап, іштегі арпалысқан сезімді сыртқа шығармақшы болады. Бірақ асау тайдай тулаған жүрек “сабыр түбі – сары алтын” дейтін мақалды есіне түсіретіндей жайлап басып келеді.

– Мына түн күндегіден ерекше түн бе деймін, Гүлғайша. Қарап көрші өзің аспанға. Әне-әне, анабір жұлдыз жарқырап тұр. Бізге куә, ө?

Гүлғайша аспанға қарағаны сол еді, Еріктің қалың ерні қыз ерніне дәл жабысқаны соншалық, оның өн-бойын қорғасындай балқытып, мамыражай бір дүниеге әкетіп бара жатты. Жастық қызуы мен ішімдік қызуы сол мамыражай дүниеге тезірек жетуге асығып, қызыға, құмарта қарайтындай ма, қалай?!

Анау аспан әлемі, сондағы жыпырлаған жұлдыздар төңкеріліп түскендей, көз алдында самсап жатыр. Рахат бір дүниенің ортасында жүргендей. Өні ме, түсі ме, білер емес. Бір уақытта, “жаным, күнім, арманым өзіңсің” деген Еріктің сөзін естіді.

– Болды ғой, Ерік, – деді Гүлғайша, тынысы тарылып.

Енді екеуі үн-түнсіз аяңдап келеді. Алғашқы сүйістің соншалықты ыстық екенін ойлап келе жатқандай. Бір-бірінен қымсынатындай.

Түннің біраз уағы болып қалыпты. “Жападан-жалғыз үйде Күлпәш неғып отыр екен, әлде ұйықтап қалды ма?” Гүлғайша енді біраз күннен кейін онымен бірге тұрмайтынын ойлап, көңілі құлазығандай денесі бір түрлі тіксініп кетті.

...Гүлғайша үйге көңілді кірді

“Бір жағдай болған ғой”, – Күлпәш құрбысына күлімдей қарады.

– Іс оңына ма?

– Сырттай ауыстым.

– Мұның не, Гүлғайша? Бұл жөнінде әуелі Әнуар ағайыңа айтып көрдің бе?

– Жок, айтуға батылым бармады.

– Ауылға қайтпақшысың ба, сонда?

– Жок, тұрмысқа шықпақшымын.

Күлпәш құрбысы “шын айтып тұр ма” дегендей оның бұл сөзіне сене қойған жоқ.

– Мүмкін, маған әзілдеп айтып тұрған жоқсың ба?

– Әзілдеп қайтем, Күлпәш. Еріктің етегінен ұстадық қой.

Оқыған жігіт, құрылыс инженері.

– Қашан кетпексіңдер?

– Он-он бес күннен кейін.

– Қойшы, Гүлғайша. Балалықпен істеп, кейін бармағыңды тістеп қалып жүрме, әлі де ойланып көр?

– Бидайдың барар жері диірмен деп, түбінде біреуге тиесізі ғой, Күлпәш.

– Мен не дейін, бақытты бол!

Вокзал маңы ығы-жығы адам. Жолаушылар пойызының жолға шығатын уақыты жақын. Айырылысу алдындағы сәттер.

– Үйге хат жазып білдіре сал, – деді Гүлғайша. Түрі кобалжулы. Күлпәш ексеуі бір-бірін қия алмай, құшақтарын жаза алмай тұр. Гүлғайшаның көзінде жас. Айналасына қарап еді сонау көкжиск, тіпті көк аспан да түнеріңкі скен. Тұрақ таппаған қою бұлт батысқа қарай үдере көшіп барады. Ауада аздап ызғырық бар. Түйе өркеш таулар шөгіп қалған. Мынау табиғат та Гүлғайша көңіліндей құлазып кеткен бе?

– Әй, Гүлғайша-ай! Неге жылайсың. Өмірлік серігіңмен қуаныш құшағына оранғалы тұрғанда көзіңе жас алғаның қалай? Бірінді-бірін жетелеп, бақыт баспалдағымен арман биігіне көтерілгелі тұрсың ғой. Қой, жылама. Иә, алдында қормеген ауыл, қормеген адамдар бар. Жақсы жанұя болып кетсеңдер болды да. – Күлпәштің де көңілі еріксіз босап сала берді.

– Жолың болсын, ұмытып кетпе, Гүлғайша! Ал, хош!

– Хош, Күлпәш! Хош, жасыл қала! Мен сенің кең құшағыңа сыймай барамын.

Пойыз ышқынып қап, орнынан қозғалды. Гүлғайша терезеге жабысып, қолын бұлғап тұр. Көз алдын жиктесген мөлдір тамшылар сырттағыларды бұлдыр көрсетеді. Күлпәш көз ұшындағы пойызға қарайды. Оның жер солкылдатқан дауысының сарыны әлі естіліп тұр. Ол Гүлғайшаның әлгіндегі сөзін қайталап тұрғандай.

\* \* \*

Ерік әкеден жалғыз болатын. Қарындасы бар. Онжылдықты өткен жылы бітірген. Институтқа барып жолы болмаған соң ауылда мектепте пионер вожатый болып істеп жүр. Биыл өз бағын тағы да сынап көрмек. Қолынан физика, химия оқулықтары түспейді-ақ. Ерік те хат жазған сайын құлағына құятыны – мұқият даярлану. Өзің күшті болсаң, оқуға түспей қоймайсың, – деген бір келгенінде. Жұпар да сол ағасының пікірін көкейіне мықтап ұялатып алған. Байқап отырса, әр сұрақтың бетінде қалқыса енді тереңірек үңіліп, көңіл көкжисгінің кеңіп қалғанын аңғарды.

Сұңғақ бойлы, жас қыз күндегі әдетінше мектептен оралды. Тамақтанып алысымен жаңа газеттермен танысып шықты. Кенест оның ойын таныс дауыс бөлді. Ауыл радиоторабында істейтін Нүрдәулет қой. Астанадан ойын көрсеткелі артистер келіпті. Соған келіңіздер деп хабарлап жатқан. Жұпар қуанып кетті. Көптен бері ешқайда шыға алмаған еді.

– Апам жіберсе жақсы болды-ау, енді, – деді Жұпар шешесінің оңайлықпен илікпейтінін ойлап.

Түпкі үйге жүгіріп кіріп, аңырып тұрып қалды.

Несіп көз қиығымен оған сүзе қарады да намазын оқи берді. Жұпар одан қатты имсenedі. Кішірек кезінде намаз оқып жатқанда бір мазалағаны бар. Еңкейсе еңкейіп, тұрса тұрып, аузын жыбырлатып дегендей. Несіп намазын аяқтай салып, Жұпардың жақсылап тұрып сыбағасын берген. Содан кейін-ақ Жұпар апасынан қатты қорқатын.

Еркек кіндікті соғысқа аттанған жылдары Несіп осы “Алғабас” колхозына бастық болып сайланып еді. Ойына алған ісін орындатпай тынбайтын қайсар адам. Бұл кісінің бетіне әйелдер қарсы келмейтін. Не айтса бұл оларға заң. Ал бір қаталдығы ұстаса Несіп оларды өткір мысқылымен түйресп, әр кез жұрт алдында ұялтатын. Несіптің осындайынан қорқып колхозшылар жұмыстан қалып көрген емес. Қазір де келіндері оны “бастық апам” деп атайды. Бұл күндері

ол елудің мол ішінде. Самайын кырау шалғаны болмаса әлі де жас көрінеді. Жақында шашақты орамалды тастап, зерлетіп кимшек тіккізіп киген. Аяғында мәсі, үстінде ескілеу доқабә шапан. Бес уақыт намазын қаза қылмайды. Одан қала берді болашақ құдағиы Күлсіндікіне барады. Онымен бұл түйдей жасты. Қызы Шарапат та болашақ енесі келген сайын, сәлемдесіп, қу жаны қуырдақ болып қалады. Шай құйып беріп, сызылып отырғаны. Ол екі жыл бұрын Алматыдағы бір жылдық бухгалтерлік курсты бітіріп келген. Колхоз кеңсесінде мал бухгалтері болып істейді.

Аласа бойлы, толық, қара торы, екі бетінің ұшы нарттай қызыл. Несіп Шарапатты іштей ұнатады. Оның басқан аяғын, жүріс-тұрысын қадағалайды. Ел-жұрттан ол туралы жаман сөз естімегеніне қуанады. Күлсін де қызын қалай болса солай еркіне жібермейді.

Сыртқы есік ашылып, ішке Шарапат кірді.

– Жұпар, кешке ойын көрсетіледі, барамыз ба? – деді Шарапат төрдегі Несіпке қарағыштап.

– Апамнан сұрайын деп тұрмын.

– Апамдарды да ертіп бармаймыз ба?

– Келіссе...

Несіп жаймасын жинап, орнынан тұрды.

– Апа, астанадан әртістер келіпті. Бармаймыз ба? – деді Жұпар.

– Не бар сол жын-шайтанның ойнағында. Неғып секендеп кетті десем, көкейіңді тескен әртіс екен ғой.

Қызарып тұрған Шарапатты көріп, іші жыли сөйлесі.

– Бізді қайтесіңдер, екі кемпірдің жылы үйде отырғаны жақсы. Сендер көріп келіңдер, – деді Несіп.

Жұпар мен Шарапат киініп сыртқа шыққанда дала қараңғылық құшағына еніпті. Көшеде дабырласып баратқан адамдардың дауысы естіледі. Ызғырық жел есіп, денені тоназытатын тәрізді.

– Жұпар, Еріктен хат келіп тұра ма? – деді Шарапат, көптен сұрасам ба деген ойының ұшығын шығарып.

– Сирек жазады. Соңғы курсы ғой. Сабағы ауырлау болып жүрмесе.

– Маған хат келмегелі бір айдан асты, – деді Шарапат ренішін білдіріп. Ойына Ерікпен киноға барған кездері түсті. “Мен оқуымды бітіріп келгенше не заман. Бір-бірімізді сағынамыз-ау”. Жел сыбдыры Еріктің сондағы

айтқан сөздерін жеткізіп, жалғастырып жатқандай. “Біз бітіргелі не заман, сағынамыз-ау, сағынамыз-ау!”

– Ештеме емес. Уақыт әлі-ақ өте шығады. Қос қуанышты сонда жасайық. Қазір ертерек. Шешемді жалғызсыратпайын.

– Қолымызға аламыз.

– Жоқ, Ерік, кейінірек, кейінірек... – Аз-кем үнсіздіктен соң Ерік келісімге келген болатын.

Міне, уақыт өтіп те кеткен бе? Шарапат алдағы байласқан мерзім төбесін көрсеткен сайын сол күнге асығатынын аңғарды. Оның үстіне сағынды да. “Жүр, Жұпар, тезірек жетейік. Жақыннан көрейік. Алдыңғы жақтағы орындықтарды иемденіп те алған шығар”. Олар жедел басып келеді. Шарапаттың ойына тағы да Ерік оралды. Неге хат жазбай кетті екен..

\* \* \*

Тоқтарбай конверт сыртындағы бөтен қолтаңбаға ұзақ қарады. Осы сәт Гүлғайшаны есіне алды. Ауырып қалды ма екен?.. Жо-жоқ... сабыр! Ол хатты тағатсыздана ашып, бір жапырақ қағазға төнді. Күлпәштің қысқа жазылған маржандай жазуы әке жүрегін дір еткізді. Көңілдің жаймашуағы әп-сәтте алай-түлей боранға ұласты. Басы шыңылдап, көзі қарауытты. Өңі күренітті. Қакқан қазықтай сілейіп тұр. Мынау көктемнің аласапыран күндері ғана оның қайғысына арашашы болғандай, құлақ түбінен суық жел ызың-ызың етеді. Ол басын көтерді. Көз алдын мөлдір тамшылар жиектепті. Ілби басып үйге беттеді. Гүлғайша, қайда кеттің? Гүлғайшам, тұла бойым-тұңғышым, көгершінім менің? Кімнің торына түстің екен? Гүлғайшам... Бірсуді көрсе егіліп жіберердей. Көңілі босап, көзіне жас үйірілді. Тік кеуде иіле түскен. Аяғы зіл батпан. Ауыр жүк иығын басып тұрғандай еңсесін көтертпейді.

Тоқтарбай Гүлғайшаның күйеуге тиді дегеніне сенбейтіндей. Жап-жас көреді әлі де. Кеше ғана түн ұйқысын төрт бөлетін анадай, өзі Гүлғайшаны алақанына салып өсірмеді ме? Ерке қызым деп еміренетін. Гүлғайша мойнына асылып, айырылмайтын. Енді сол Гүлғайшаның қайда кеткенінсің бейхабар. Қостанай облысының қай түкпірінен іздемек.

Тоқтарбай есігінің алдынан шешесін ұшырастырды.

– Балам, бір жерің ауырып қалғаннан сау ма, – деді шешесі Нағиман.

– Жоқ, апа. Қызыңыз біреумен қол ұстасып кеткеніне ренжіп тұрғаным ғой.

– Тәйт ары, не дейді, оқуы қайда қалды?

– Мінеки, құрбы қызынан хат келді.

Тоқтарбай іркілмей үйге кірді. Басына тап болған ауырлықты жалғыз көтергісі келмейді. Бұл жағымсыз хабарды алғаш естігенде Күлжанның өңі қашып кетті. Жыламады да, ашуланбады да.

– Қой, шырақтарым, көңілсіздікке түскеннен не шығады дейсіндер. Еңселерінді көтеріңдер. Өз жолын таңдаған екен, көлденең тұрғаннан сақтасын. Жат жұрттыққа жаратылған қыз ғой. Әдірісін білгенмен де артынан бару жөн емес. Өздері де кешіге қоймас. Алдымызға келер. Оған дейін біз де қарап жатпай, қам жасайық.

– Не қам жасауымыз керек, – деп Тоқтарбай ашулы түрмен Күлжанға қарады.

– Жасау-жабдықтары, киім-кешектерін айтады да апам. – Күлжан енесінің орнына жауап берді.

– Иә, қарақтарым, қыз беріп, келін түсірудің талай-талай машақаттары болады...

Өртке тиген дауылдай хат сыры Тоқтарбайдың тұңғышы Гүлғайша жайлы ауыл ішіне демде-ақ тарады. Біреулер Гүлғайшаны сөгеді. “Оқып алмай не жанына зор келді десеңші, күйеу табылмай қалады деп ойлады ма екен, біреулер институтқа түсе алмай зар, ал мына Гүлғайшанікі не? Оқи алмай кеткен ғой күйеуге” дейді. Бұл сөздер Күлжан мен Тоқтарбайдың құлағына да шалынып жүр. Не десін. Іштен тынып, жандарын жегідей жеген қауесеттен құтылуға асық.

Қаншама жек көріп кетейін десе де, Гүлғайшаға іші-бауыры елжірей береді. Күлжан мен Тоқтарбай күніне бір рет Гүлғайша туралы сөз қозғамаса, ішкен тамақтары бойларына тарамайтындай, сүлесек жүреді.

– Жыламай жүрсе болды ғой, – деді Тоқтарбай шай үстінде әйеліне.

– Әй, сен де бірдемені айта береді екенсің. Қашып барған қыз қалай жүрсе, солай жүрсін. Неменсеге уайымдай бересің, – деді Күлжан Гүлғайшаға деген өкпесінің ұшын шығарып.

– Міне, бұған жақпаймын-ақ. Өз қызың ғой. Неге бүйрегің бүрмейды. Мал екеш мал да еміренсіді. Сен не? Әлі өкпең тарқамады ма?

Одан әрі олар сөз таластырмады. Күлжан ашумен айтқан сөздерін есіне алды-ақ болды, мырс етіп күледі. Күледі де, өзінің қатты кеткенін байқайды. Ашуланғанмен орнына келмейтінін біле тұра не істеуге де барған екенмін-ау! Күлжан Гүлғайшаны сағынды. Тезірек келсе екен деп тіледі.

Енесі екеуі асыл бұйымдарды Алматыдан алып қайтты. Демалыс күнгі жайма базардан тапты керектерін. Бірекі күн дүкеннен ұшыратпаған кілемді сонан саудагерлерден қымбат бағаға алды. Ауылға келгенде көрші-қоландар үйлеріне жиналды. Не алғанын көрмек қой. Нағиман қызына алған жасау-жабдықтарын ретімен көрсетіп жатыр. Күлжан да көптің бірі болып қарап тұр.

– Мынау менің ұнатып алған көйлесім. Гүлғайша жанға қатып-ақ кетпей ме? Келінім жақтырмай әрең алдырды. Мода дей ме, көйлектің бәрі шолтиып кетіпті. Одан мынау ұзын.

– Апа, мына көйлегіңіздің ішіне немереңіз түсіп кетпей ме? – деп жатыр әйелдердің бірі. Тіпті кең ғой. Тағы бір размері жазылып жапсырылған қағазды оқып, 52-нің төртінші ростысы екен дейді. Олардың сөзін жақтырмаған Нағиман:

– Мейлі, қарақтарым, Гүлғайшажан өсіп, толмайды дейсіндер ме, екіқабат болғанда киседі, – деді.

Әйелдер ду күлісті.

\* \* \*

Еріктің жан дүниесін ойлар толқыны ұрғылап, әбден шаршатып тастағандай. Ауылға жақындаған сайын жүрексіне берді. Анасы Несіп құшақ жайып қарсы алмасын біледі. “Ал Шарапат қандай күйге түседі? Оның шешесі Күлсін ше? Қарындасым Жұпарға не деймін. Әй, бұлардың жарасы жеңіл-ау. Бәрінен де айтқанынан қайтпайтын шешемнің көңілін өзіме бір аударсам, мақсатымның орындалғаны деп түсінем. Кім біледі. Мына Гүлғайша оның бәрінен де бейхабар. Ол үй ішім жайлы сұрап, біраз нәрсеге қанып алған еді. Енді ұйықтап жатқаны анау. Оған да жеңіл емес. Өзі көрмеген елге алғашқы сапарға шығып, сол көрмеген елдің тұрғыны болмаққа бекініп келе жатыр ғой. Таң да атып келеді. Біраз көз шырымын алып алайың, таң алдында оят деп еді-ау Гүлғайша”. Ерік жапа-

дан-жалғыз зулаған пойыз есігін жартылай ашып, сыртқа қарап тұр. Ойы тарам-тарам болып сан-саққа кетіп жатыр. Ұйқы да қашып кеткен. Енді бір сағатта туып-өскен ауылы Сарыбелге жетпек.

“Қаннен қаперсіз тәтті ұйқыға кеткен Гүлғайша дәл осы кез түс көріп, балалықтың базарында шарқ ұрып жүр ме екен? Иә, тыныш ұйықтай қойшы. Оятуым қашпас”.

Ерік үйге жеделхат бермегенін орынды деп санады. Оның себебі – елге жария етпей, тосыннан бару. Қасындағы Гүлғайшаны уақытша болса да, осы ауданға бөлінген маман ретінде таныстырмақшы болды. Сөйтіп, аз күн болса да ана көңілін басқа жаққа аудармақшы. Мүмкін Гүлғайша осы уақыттың ішінде Несіпке ұнап та қалар.

Ерік аяғының ұшымен басып келіп, Гүлғайшаны оятты.

– Көп ұйықтап қалыппын, неге ертерек оятпадың? – деп назын айтып жатыр Гүлғайша.

– Ұйқың қансын деп.

Ерік Шарапат туралы айтпақшы болып, бөгеліңкіресп калды.

– Гүлғайша, ауылға кіргенде сен менің қонағым ретінде көрін. Әйтпесе, скеумізді де шешем үйден қуып шығуы мүмкін, – деп Ерік жай-жапсарды түсіндіре бастады.

Алғашында не айтарын білмей өз-өзіне ыза болған Гүлғайша Ерікке ұнатпаған кейіппен жалт қарап алды да “осы уақытқа дейін неге сездірмегенсің” деп, сөз аяғын жұмсарта айтты.

– Атастырып қойған қызынды неге алмадың?!

– Оған деген махаббатым болмаса, қалайша жар етпекпін. Рас, алғаш ұнатып едім. Бірақ махаббаттың не екенін шын мәнінде түсінбеппін. Енді ғана көз жеткендей болды – деп, Ерік Гүлғайшаны жақсы көретінін білдіріп жатыр.

Жер апшысын қуырып жүрдек пойыз зулап келеді. Мөлт-мөлт еткен қар суы омырауын айғыздаған жап-жазық құлан дала артта ығысып қалып жатыр. Сонда да болса шегі жоқтай.

– Қашан жетеміз? – дейді Гүлғайша сыртқа қарап тұрып. Көңілінде әлденеге елсізгендік, тағатсызданғандық байқалады.

– Енді ең көп болса жарты-ақ сағат жүреміз, – деді Ерік.

Сәл уақыттан кейін шағын ауыл көрінді.

– Анау ма? – деді Гүлғайша.